ปาฐกถาธรรม

กรรมบันดาล

พระเทพญาณมงคล (เสริมชัย ชยมงฺคโล)

ปาฐกถาธรรม

กรรมบันดาล

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
กรมประชาสัมพันธ์
วันอาทิตย์ที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ เวลา ๘.๐๐ น.

กรรมบันดาล

เจริญสุข/เจริญพร ญาติโยมสาธุชนผู้ฟังทุกท่าน วันนี้อาตมภาพก็ได้มาพบกับท่านผู้ฟังอีกเช่นเคย ในรายการปาฐกถาธรรม ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สำหรับวันนี้ อาตมภาพจะได้กล่าวถึงเรื่องของ "กรรมบันดาล" เพื่อเป็นคุณเครื่องประดับปัญญาบารมีและเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตไปสู่ความเจริญสันติสุขและความพ้นทุกข์ ตามแนวทางของพระพุทธศาสนา แก่ผู้สนใจในการศึกษาสัมมาปฏิบัติตามสมควรแก่เวลาสืบไป

ย่อมเป็นที่ทราบกันดีว่า สัตว์โลกทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมนุษย์ทุกผู้ทุกนามต่างปรารถนาความเจริญและสันติสุข และปรารถนาความไม่มีทุกข์ด้วยกันทั้งสิ้น

แต่ความปรารถนาดังกล่าวนี้ ก็ใช่ว่า อยู่เฉยๆ โดยไม่ต้องทำอะไรเลย ก็จะมีอำนาจเบื้องบนหรือใครผู้ใดจะมาบันดาลให้ได้สำเร็จสมความปรารถนาได้ หากแต่ว่า ผู้ปรารถนาความเจริญสันติสุขและปรารถนาความไม่มีทุกข์นั้นเอง จักต้องกระทำคุณความดีอันเป็นเหตุปัจจัยที่จะให้เกิดผลดีเป็นความเจริญสันติสุข และเป็นความพ้นทุกข์เองจึงจะสำเร็จประโยชน์ตามที่ปรารถนาได้

ความประพฤติปฏิบัติ หรือการกระทำทางไตรทวาร คือ ทางกาย ทางวาจา และทางใจ ท่านเรียกว่า "กรรม"

ความประพฤติปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ หรือ **การกระทำคุณความดีนั้น** พระท่านเรียกว่า "**กุศลกรรม**" แปลว่า **กรรมดี คุณความดีอันเป็นธรรมชาติเครื่องชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสจากกิเลสเครื่องเศร้าหมอง** ท่านจึงเรียกว่า "**บุญ**"

หรือ "**กุศลธรรม**" หมายถึง **ธรรมชาติฝ่ายดี** บางทีท่าน ก็เรียกรวมๆ ว่า "**บุญกุศล**" บางทีท่านก็เรียกว่า **ธรรมฝ่ายพระ** หรือ "**ธรรมขาว**" **ซึ่งเป็นตรงกันข้ามกับความประพฤติปฏิบัติที่ไม่ดี** ที่ชื่อว่า "**อกุศลกรรม** คือ **กรรมชั่ว** หรือ "**บาปอกุศล**" อันเป็น**ธรรมชาติเครื่องทำใจให้เศร้าหมอง** พระท่านจึงเรียกว่า "**ธรรมดำ**" หรือ "**ธรรมฝ่ายมาร**"

คำว่า "**มาร**" ณ ที่นี้ หมายถึง **ธรรมชาติเครื่องขวางกั้นคุณความดี** ดังบาลีพระพุทธภาษิตมีมาใน ติลักขณาทิคาถา (ขุ. ธ. ๒๕/๑๖/๒๖) ว่า "กณฺหํ ธมฺมํ วิปฺปหาย สุกฺกํ ภาเวถ ปณฺฑิโต" แปลความว่า "**บัณฑิตควรละธรรมดำเสีย ยังธรรมขาวให้เจริญ**" ดังนี้เป็นต้น

ธรรมชาติ ๒ ฝ่ายนี้ คือ **ฝ่ายบุญกุศล** หรือ **คุณความดี** กับ**ฝ่ายบาปอกุศล** หรือ **ความชั่ว** ให้ผลแก่ผู้ประพฤติปฏิบัติต่างกัน คือ

ธรรมชาติฝ่ายบุญกุศล คือ **คุณความดีนั้น ให้ผลเป็นความเจริญและสันติสุขในชีวิต ทั้งในภพชาติปัจจุบันและในสัมปรายภพ** คือ **ในภพชาติต่อๆ ไปด้วย** พระท่านเรียกกระบวนการของธรรมชาติฝ่ายที่คุณความดีให้ผลดีนี้ ว่า "**ปุญญาภินิหาร** คือ "**บุญปรุงแต่ง**" หมายความว่า **ความปรุงแต่งด้วยบุญกุศล ให้ผู้ปฏิบัติมีความสุขความเจริญด้วยลาภ ยศ สรรเสริญ และความสุข** เป็นต้น โดยนัยนี้จะกล่าวว่าเป็น "**บุญกรรมบันดาล**" ก็ได้

ส่วนธรรมชาติฝ่ายบาปอกุศล หรือความชั่วนั้น ให้ผลเป็นความทุกข์เดือดร้อนในชีวิต ทั้งในภพชาติปัจจุบันและในภพชาติต่อๆ ไปอีกด้วย พระท่านเรียกกระบวนการของธรรมชาติที่บาปอกุศลให้ผลที่ไม่ดีนี้ว่า "อปุญญาภิสังขาร" คือ "บาปปรุงแต่ง" โดยความหมายว่า อกุศลกรรมปรุงแต่งชีวิตของสัตว์โลกผู้ประพฤติเป็นบาปอกุศลนั้นให้ประสบความทุกข์เดือดร้อน ได้แก่ ประสบกับความเสื่อมลาภ เสื่อมยศ นินทา และความทุกข์เดือดร้อนประการต่างๆ เป็นต้น และเมื่อตายลง อกุศลกรรมหรือบาปกรรมที่ได้กระทำไว้แล้วนั้น ยังจะเป็นชนกกรรมนำให้ไปเกิดในทุคติภูมิ คือ ภพภูมิที่ไม่ดี ที่ไม่เจริญ ที่มีแต่ความทุกข์เดือดร้อน ได้แก่ ภูมิของเปรต สัตว์นรก อสุรกาย หรือไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เป็นต้น โดยนัยนี้ จะกล่าวว่า "บาปกรรมบันดาล" ก็ได้

สมดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท (ขุ. ธ. ๒๕/๑๑/๑๗) ว่า

อิธ ตปฺปติ เปจฺจ ตปฺปติ ปาปการี อุภยตฺถ ตปฺปติ
ปาปํ เม กตนฺติ ตปฺปติ ภิยฺโย ตปฺปติ ทุคฺคตึ คโต

แปลความว่า "**บุคคลผู้ทำบาป ย่อมเดือดร้อนในโลกนี้ ย่อมเดือดร้อนในโลกหน้า ย่อมเดือดร้อนในโลกทั้งสอง บุคคลผู้ทำบาปนั้น ย่อมเดือดร้อนว่า บาปอันเราทำแล้ว บุคคลผู้ทำบาปนั้นไปสู่ทุคคติแล้ว ย่อมเดือดร้อนยิ่งขึ้นไปอีก**"

และได้ตรัสว่า

อิธ นนฺทติ เปจฺจ นนฺทติ กตปุญฺโญ อุภยตฺถ นนฺทติ
ปุญฺญํ เม กตนฺติ นนฺทติ ภิยฺโย นนฺทติ สุคตึ คโต

แปลความว่า "**ผู้ทำบุญไว้แล้ว ย่อมเพลิดเพลินในโลกนี้ ย่อมเพลิดเพลินในโลกหน้า ย่อมเพลิดเพลินในโลกทั้งสอง ผู้ทำบุญไว้แล้วย่อมเพลิดเพลิน ว่า บุญอันเราทำแล้ว ผู้ทำบุญไว้แล้วนั้นไปสู่สุคติ ย่อมเพลิดเพลินยิ่งขึ้นไปอีก**"

เพราะเหตุนี้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้ตรัสสอนต่อไปอีก (ขุ. ธ. ๒๕/๑๙/๓๐) ว่า

อภิตฺถเรถ กลฺยาเณ ปาปา จิตฺตํ นิวารเย
ทนฺทํ หิ กรโต ปุญฺญํ ปาปสฺมึ รมตี มโน.
ปาปญฺเจ ปุริโส กยิรา น นํ กยิรา ปุนปฺปุนํ
น ตมฺหิ ฉนฺทํ กยิราถ ทุกฺโข ปาปสฺส อุจฺจโย.

ปุญฺญญฺเจ ปุริโส กยิรา กยิราเถนํ ปุนปฺปุนํ
ตมฺหิ ฉนฺทํ กยิราถ สุโข ปุญฺญสฺส อุจฺจโย.

แปลความว่า

"บุคคลพึงรีบทำความดี พึงห้ามจิตจากบาป
เพราะเมื่อทำบุญช้าไป ใจย่อมยินดีในบาป.
หากบุรุษพึงทำบาปไซร้ ไม่พึงทำบาปนั้นบ่อย.
ไม่พึงทำความพอใจในบาปนั้น เพราะการสั่งสมบาปนำทุกข์มาให้.
หากว่าบุรุษพึงทำบุญไซร้ พึงทำบุญนั้นบ่อย.
พึงทำความพอใจในบุญนั้น เพราะการสั่งสมบุญนำสุขมาให้."

ตามพระพุทธดำรัสนี้ ผู้กระทำแต่กรรมดีที่เป็นบุญกุศล กรรมดีนั้นย่อมปรุงแต่งหรือบันดาลให้ผู้ประพฤติปฏิบัติดีปฏิบัติชอบนั้นได้รับความเจริญและสันติสุขในชีวิต ทั้งในภพชาติปัจจุบันและในภพชาติต่อไป ตามประเภทและน้ำหนักแห่งบุญกุศลที่ได้ประกอบบำเพ็ญไว้แล้ว หรือจะกล่าวให้ยิ่งขึ้นไป คือ ตามระดับแห่งบุญบารมีที่ได้สั่งสมอบรมมา เป็นต้นว่า

ผู้กระทำแต่กรรมดีเจริญด้วยบุญกุศล ใน "**ระดับมนุษย์ธรรม**" ได้แก่ผู้ปฏิบัติ**กุศลกรรมบถ ๑๐** อยู่เป็นประจำ คือ **ไม่เจตนาฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ๑ ไม่เจตนาลักฉ้อและประกอบมิจฉาอาชีวะ ๑ ไม่เจตนาประพฤติผิดในกาม ๑ ไม่กล่าววาจาโป้ปดมดเท็จ ๑ ไม่กล่าวคำหยาบคาย ด่าทอ ๑ ไม่กล่าวคำยุแยกให้แตกสามัคคีกัน ๑ ไม่กล่าวคำเพ้อเจ้อเหลวไหลไร้สาระ ๑ ไม่โลภจัด หรือตัณหาราคะจัด ๑ ไม่โกรธจัดถึงพยาบาทจองเวร ๑ ไม่หลงมัวเมาในชีวิต ๑** และ เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในศีลอย่างน้อยศีล ๕ และ อยู่ใน "เบญจกัลยาณธรรม" คือ **คุณธรรมของคนดี ๕ ข้อ** ได้แก่ **ความเป็นผู้มีเมตตากรุณาต่อสัตว์โลกทั้งหลาย ๑ เป็นผู้ประกอบแต่สัมมาอาชีวะ** คือ **การเลี้ยงชีพโดยชอบ และกอปรด้วยทานกุศลตามสมควรแก่ฐานะและโอกาส ๑ เป็นผู้มีความสันโดษในคู่ครองของตน** และ/หรือ **ไม่เอาแต่หมกมุ่นสำส่อนในกาม ๑ เป็นผู้มีวาจาสัตย์ ๑ และเป็นผู้มีสติสัมปชัญญะรู้ผิดชอบชั่วดี รู้ทางเจริญทางเสื่อมแห่งชีวิตตามที่เป็นจริง ๑**

กรรมดีหรือบุญกุศลใน "ระดับมนุษย์ธรรม" ได้แก่ ความเป็นผู้ดำรงอยู่ในกุศลกรรมบถ ๑๐ เป็นผู้มีศีลอย่างน้อยศีล ๕ และเป็นผู้เจริญเบญจกัลยาณธรรม คือ คุณธรรมของคนดี ๕ ข้อ ดังที่ได้กล่าวมานี้เป็นประจำ ย่อมปรุงแต่งชีวิตของผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบในระดับนี้ให้เจริญด้วย**มนุษย์สมบัติ** ได้แก่ **ทรัพย์สมบัติ รูปสมบัติ คุณสมบัติ** และ**บริวารสมบัติ** ตามสมควรแก่โอกาสที่กรรมดีนั้นจะให้ผลต่อไปในกาลข้างหน้าทั้งในภพชาติปัจจุบัน และเมื่อตายลง บุญกุศลนั้นก็ยังจะเป็นชนกกรรมนำไปให้เกิดเป็นมนุษย์ที่ดี ที่มีความเจริญและสันติสุข ตามระดับบุญกุศลที่ประกอบบำเพ็ญไว้แล้วนั้นในภพชาติต่อๆ ไปอีก

ผู้กระทำกรรมดี เจริญด้วยบุญกุศลใน "**ระดับเทวธรรม คือผู้ประพฤติปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ** และ/หรือ **ทรงศีลทรงธรรมที่สูงยิ่งขึ้นไปกว่าระดับมนุษย์ธรรมนั้นอีก** ได้แก่ ผู้ที่ประกอบ**ทานกุศล**และ**ศีลกุศล**ที่บริสุทธิ์และละเอียดประณีตยิ่งขึ้นไป กอปรด้วย**ภาวนากุศล** ตามสมควรแก่ภูมิธรรม แล้ว

ยังเป็นผู้มี**หิริโอตตัปปะ** คือ **ความเป็นผู้รู้จัก มีความละอายและเกรงกลัวต่อบาปอกุศล เป็นคุณธรรมประจำใจ**อีกด้วย

กรรมดี หรือบุญกุศล ใน "**ระดับเทวธรรม**" ย่อมปรุงแต่งชีวิตของผู้ประพฤติปฏิบัติและทรงคุณธรรมดังกล่าว ให้มีความเจริญและสันติสุขในชีวิตที่ละเอียดประณีตยิ่งไปกว่าผลจากคุณความดีในระดับมนุษย์ธรรมไปอีก และเมื่อแตกกายทำลายขันธ์คือตาย กรรมดีหรือบุญกุศลในระดับเทวธรรมนี้ก็จะเป็นชนกกรรมนำให้ไปเกิดในเทวโลก เป็นเทพบุตร หรือเทพธิดาสถิตอยู่ในทิพยวิมาร เสวยทิพยสมบัติในเทวโลกชั้นต่างๆ ตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้

เทวโลก หรือสวรรค์ คือ โลกของเทวดา มี ๖ ชั้น คือ ชั้นที่ ๑ ชื่อ จตุมหาราชิกา ชั้นที่ ๒ ชื่อ ดาวดึงส์ ชั้นที่ ๓ ชื่อ ยามา ชั้นที่ ๔ ชื่อ ดุสิต ชั้นที่ ๕ ชื่อ นิมมานรดี และชั้นที่ ๖ ชื่อ ปรนิมมิตวสวัสดี

สวรรค์หรือเทวโลกทั้ง ๖ ชั้นนี้ ไม่อาจเห็น ได้ยิน หรือสัมผัสได้ด้วยอายตนะภายใน ได้แก่ สายตาเนื้อ หรือประสาทหูของมนุษย์ แต่สำหรับผู้เจริญภาวนาให้จิตบริสุทธิ์ผ่องใสจากกิเลสนิวรณ์ ควรแก่งานดี จนเกิด "อภิญญา" คือ ความสามารถพิเศษ ได้แก่ ทิพย์จักษุ ทิพย์โสต เจริญดีขึ้นเพียงใด ก็จะสามารถรู้เห็น ได้ยิน และแม้สัมผัสได้ดีเพียงนั้น

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก่อนแต่จะได้บรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อรุ่งอรุณของคืนวันเพ็ญเดือนวิสาขะ เมื่อ ๒๕๙๐ ปี ที่ผ่านมานี้ ขณะที่ทรงบำเพ็ญสมณธรรมใต้ควงไม้ศรีมหาโพธิ์ ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรานั้น

ในยามต้นแห่งราตรี ที่พระองค์ได้ทรงเจริญภาวนาสมาธิถึง จตุตถฌาน คือ ฌานที่ ๔ จนพระทัยบริสุทธิ์ผ่องใสจากกิเลสนิวรณ์ดีแล้ว ได้ทรงน้อมพระทัยไปเพื่อ "ปุพเพนิวาสานุสติญาณ" คือ ญาณหยั่งรู้-เห็นอดีตชาติของพระองค์เองนับภพนับชาติไม่ถ้วน และได้ทรงเห็นอัตภาพและความเป็นไปทั้งของพระองค์เองและทั้งของสัตว์โลกอื่นทั้งหลายในอดีตชาติ ที่ต่างเวียนว่ายตายเกิดไปสุคติภพ คือ ไปเกิดในภพภูมิที่ดี ที่มีความสุขความเจริญ เช่น ไปเกิดเป็นมนุษย์ ในมนุษย์โลกบ้าง ไปเกิดเป็นเทพยดาในเทวโลกบ้าง ไปเกิดเป็นรูปพรหมในพรหมโลก และ อรูปพรหมในอรูปโลกบ้าง และไปทุคติภพ คือ ไปเกิดในภพภูมิที่ไม่ดี ที่ไม่มีความสุขความเจริญ มีแต่ความทุกข์เดือดร้อน เช่น ไปเกิดเป็นเปรต สัตว์นรก อสุรกาย และสัตว์เดรัจฉานบ้าง นี้เป็นวิชชาที่ ๑ ที่พระองค์ได้ทรงบรรลุแล้วในยามต้นแห่งราตรี คือ ยามค่ำในคืนนั้น

ในยามกลางแห่งราตรี ได้ทรงเจริญรูปฌาน ถึงจตุตถฌานอีก เพื่อให้พระทัยผ่องใสจากกิเลสนิวรณ์ ควรแก่งาน จึงได้ทรงน้อมไปเพื่อ "จุตูปปาตญาณ" คือ ญาณหยั่งรู้-เห็นจุติปฏิสนธิของสัตว์โลกทั้งหลาย คือ ทรงเห็นแจ้ง ทรงรู้แจ้ง ความเป็นไปของสัตว์โลกทั้งหลายด้วย ทิพย์จักษุ ทิพย์โสต อันบริสุทธิ์ ว่า สัตว์โลกทั้งหลายทั้งปวงทั่วทั้งจักรวาล และแม้ในจักรวาลอื่นๆ แสนโกฏิจักรวาล อนันตจักรวาลไม่มีประมาณ ต่างเวียนว่ายตายเกิด และเสวยสุขบ้าง ทุกข์บ้าง ตามกรรมดี หรือกรรมชั่วที่ได้กระทำไว้แล้วทั้งในภพชาติปัจจุบัน และในสัมปรายภพ คือ ในภพชาติต่อๆ ไปไม่มีที่สิ้นสุด อาการที่บุญกุศลแต่กรรมดีปรุงแต่งให้สัตว์โลกได้รับความเจริญและสันติสุขนั้น ชื่อว่า "**ปุญญาภิสังขาร**" หรือจะกล่าวว่า "**บุญกรรมบันดาล**"

ก็ได้ ส่วนที่บาปอกุศลจากกรรมชั่วที่ปรุงแต่งสัตว์โลกให้ได้รับความทุกข์เดือดร้อนนั้น ชื่อว่า "**อปุญญาภิสังขาร**" หรือจะกล่าวว่า "**บาปกรรมบันดาล**" ก็ได้ นี้เป็น "**กฎแห่งกรรม** อันเป็นกฎเกณฑ์ของธรรมชาติที่พระมหาโพธิสัตว์เจ้าของเราได้ทรงเห็นแจ้ง-ทรงรู้แจ้งแล้ว ด้วยทิพย์จักษุ ทิพย์โสต อันบริสุทธิ์ ในยามกลางแห่งราตรี คือ ในยามดึกของคืนนั้น และนี้เป็นวิชชาที่ ๒ ที่พระองค์ได้ทรงบรรลุแล้วในคืนวันเพ็ญเดือนวิสาขะนั้น

ความบรรลุวิชชาที่ ๑ คือ ปุพเพนิวาสานุสติญาณ และวิชชาที่ ๒ คือ จุตูปปาตญาณ นี้เองที่เป็นบาทฐานสำคัญแก่พระมหาโพธิสัตว์เจ้าของเราให้พิจารณาเห็น "พระอริยสัจธรรม คือ ความจริงอย่างประเสริฐในเรื่องของ "ทุกข์ ชื่อว่า ทุกขสัจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้ทรงเห็นการเวียนว่ายตายเกิดของสัตว์โลกอันเป็นทุกข์ นี้เป็นสัจธรรมประการที่ ๑ และได้ทรงพิจารณาเห็น "เหตุแห่งทุกข์ ชื่อว่า สมุทัยสัจ" โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุในเหตุไปถึงต้นเหตุให้เกิดทุกข์ ชื่อว่า "ปฏิจจสมุปบาทธรรม" และเหตุปัจจัยแห่งความสุขด้วย นี้เป็นสัจธรรมประการที่ ๒ ได้ทรงเห็นแจ้งทรงรู้แจ้ง "นิโรธสัจ" คือ สภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับ ได้แก่ มรรค ผล นิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์และที่เป็นบรมสุขอย่างถาวร นี้เป็นสัจธรรมประการที่ ๓ และได้ทรงเห็นแจ้งและทรงรู้แจ้งทางปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์ คือ อริยมรรคมีองค์ ๘ นี้เป็นสัจธรรมประการที่ ๔ อีกทั้งได้ทรงบรรลุ "อาสวักขยญาณ" คือญาณหยั่งรู้วิธีทำอาสวะกิเลสเครื่องหมักดองในจิตสันดานให้หมดสิ้นไปไม่กลับกำเริบขึ้นอีก เป็นพระอรหันต์ขีณาสพ และได้ทรงบรรลุพระอนุตตร-สัมมาสัมโพธิญาณ คือ ญาณอันเป็นอุปการะแก่ความตรัสรู้โดยชอบอย่างสูงสุดยิ่ง เป็นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในยามรุ่งอรุณแห่งคืนวันเพ็ญเดือนวิสาขะ นั้นเอง

พระอริยสัจธรรมที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงเห็นแจ้ง–ทรงรู้แจ้งด้วยพระองค์เอง ชื่อว่า "ตรัสรู้" อย่างถูกต้องตามธรรมชาติที่เป็นจริงแล้วนี้เองที่เปิดเผยความจริงให้ชาวโลกผู้สนใจศึกษาสัมมาปฏิบัติได้รู้ว่าสัตว์โลกเป็นไปตามกรรม ดังพระพุทธดำรัส (ขุ. สุ. ๒๕/๓๘๒/๔๕๗) ว่า "กมฺมุนา วตฺตตี โลโก" แปลความว่า "สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม"

ความที่สัตว์โลกใดได้รับความเจริญและสันติสุขในชีวิต ก็เพราะบุญกรรมบันดาล คือคุณความดีที่ตนได้กระทำไว้แล้วแต่ปางก่อนปรุงแต่งให้ได้รับผลในชีวิต ดุจดังผลไม้ที่ดีย่อมเกิดแต่ต้นไม้พันธุ์ดีที่ตนปลูกไว้ดีแล้ว ไม่มีใครบันดาลให้ได้ นอกจากกรรมดีของตนที่ได้กระทำไว้แล้วให้ผลดีเอง

ส่วนความที่สัตว์โลกใดถึงความเสื่อมแห่งชีวิต ได้รับความทุกข์เดือดร้อนประการต่างๆ ทั้งในภพชาติปัจจุบันและทั้งในภพชาติต่อๆ ไป ก็เพราะบาปกรรมบันดาลให้เป็นไป ไม่มีใครทำให้ และก็ไม่มีอำนาจเบื้องบนใดจะช่วยใครได้เลย ดุจดังผลไม้ที่ไม่ดี ย่อมเกิดแต่ต้นไม้พันธุ์ไม่ดีที่ตนปลูกไว้นั่นเอง นี้แหละเป็นกฎเกณฑ์ธรรมชาติแท้ๆ ว่า ใครทำดี ย่อมได้ดี คือ ย่อมได้รับผลดีเอง ใครทำชั่ว ย่อมได้ชั่ว คือได้รับผลไม่ดีเอง สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้ตรัส (สํ. ส. ๑๕/๙๐๓/๓๓๓) ว่า

ยาทิสํ ลภเต พีชํ ตาทิสํ ลภเต ผลํ
กลฺยาณการี กลฺยาณํ ปาปการี จ ปาปกํ.

แปลความว่า บุคคลหว่านพืชเช่นใด ย่อมได้ผลเช่นนั้น คนทำดี ย่อมได้ดี ทำชั่ว ย่อมได้ชั่ว.

และประการที่สำคัญยิ่งก็คือ พระอริยสัจธรรมอันพระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ดีแล้วนี้ ยังเปิดเผยหนทางปฏิบัติอันเป็นทางสายกลาง คือ "อริยมรรคมีองค์ ๘" ให้ผู้สนใจศึกษาสัมมาปฏิบัติได้ถึงมรรค ผล นิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวง และที่เป็นบรมสุขอย่างถาวรได้อย่างแท้จริง ได้อีกด้วย

พระอริยสัจธรรมนี้เป็น **สนฺทิฏฺฐิโก** คือเป็นธรรมอันบุคคลพึงเห็นได้เอง **อกาลิโก** เป็นธรรมที่ไม่ประกอบด้วยกาลเวลา คือ ใครปฏิบัติตามแล้วย่อมได้รับผลดีเมื่อนั้น **เอหิปสฺสิโก** เป็นธรรมที่จะเรียกร้องให้ผู้อื่นมาดูได้ คือ สามารถพิสูจน์โดยการศึกษาสัมมาปฏิบัติให้เห็นผลจริงตามรอยบาทพระพุทธองค์ได้ **โอปนยิโก** เป็นธรรมอันบุคคลพึงน้อมเข้ามาในตน คือ พึงศึกษาและปฏิบัติตาม ก็จะได้ผลดีแก่ตัวผู้ปฏิบัติเอง **ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญฺญูหิ** เป็นธรรมอันวิญญูชน คือ ผู้มีปัญญาทั้งหลายจะพึงรู้ได้เฉพาะตน กล่าวคือ เป็นธรรมที่ผู้มิได้ศึกษาพิจารณาให้ถ่องแท้ ด้วยการศึกษาสัมมาปฏิบัติธรรม อบรมกาย วาจา ใจ และอบรมปัญญา โดยทางไตรสิกขา คือ การศึกษาและปฏิบัติ ศีล สมาธิ และปัญญา อันมีนัยอยู่ในอริยมรรคมีองค์ ๘ ให้เกิดและเจริญ "ภาวนามยปัญญา" แล้ว ย่อมไม่อาจจะหยั่งถึง หรือรู้แจ้งได้ พระท่านจึงกล่าวว่า เป็นธรรมอันวิญญูชน คือ ผู้มีปัญญาทั้งหลาย ซึ่ง ณ ที่นี้ ท่านหมายถึง ผู้เจริญปัญญาอันเห็นแจ้งรู้แจ้งสภาวธรรมและสัจธรรมตามที่เป็นจริง จากการศึกษาและปฏิบัติสมถวิปัสสนาภาวนา ชื่อว่า "ภาวนามยปัญญา" จึงจะพึงรู้แจ้งแทงตลอดพระอริยสัจธรรมนี้ได้ด้วยตนเอง และเป็นธรรมที่พึงบรรลุได้เฉพาะตน

ในเรื่องของ "กรรมบันดาล" หรือกฎแห่งกรรม นี้ อาตมภาพได้เคยกล่าวแล้วในการแสดงปาฐกถาธรรม "เรื่อง การเคารพเป็นมงคลสูงสุด" เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๘ มีนาคม ศกที่แล้ว โดยได้ยกตัวอย่าง เรื่อง "การคบหรือไม่คบคนพาลและบัณฑิต" ในคัมภีร์มงคลทีปนีกถา ว่า พระเจ้าพิมพิสาร กษัตริย์ผู้ครองแคว้นมคธ ในสมัยที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์ชีพอยู่ ได้ถูกพระเจ้าอชาตศัตรูผู้เป็นพระราชโอรสทรมานโดยประการต่างๆ เพื่อจะทรงครองราชย์เอง เช่น ทรงให้จำขัง ทรงให้อดพระกระยาหาร และสุดท้ายก็ให้ช่างกัลบกใช้มีดโกนผ่าพระบาททาด้วยน้ำมันผสมเกลือ แล้วให้รมด้วยถ่านไม้ตะเคียน จนพระเจ้าพิมพิสารผู้เป็นพระราชบิดาสวรรคต

การที่พระเจ้าพิมพิสารถูกพระเจ้าอชาตศัตรู พระราชโอรสของพระองค์เอง กระทำปิตุฆาตด้วยการทรมานต่างๆ โดยเฉพาะที่ให้ผ่าพระบาททาด้วยน้ำมันผสมเกลือแล้วรมด้วยถ่านตะเคียนจนสวรรคต ก็ด้วยเหตุเพราะในอดีตชาติ พระราชาได้เคยสวมฉลองพระบาท คือ สวมรองเท้าเข้าไปในลานพระเจดีย์ อันเป็นที่สักการบูชาของหมู่ชนทั้งหลาย นี้ประการ ๑ และอาจารย์แต่ปางก่อนยังได้แสดงอีกว่า พระองค์ได้เคยเหยียบย่ำบนเสื่อลำแพนที่เขาปูไว้เพื่อให้เป็นที่นั่งของพระภิกษุสงฆ์ ด้วยพระบาทที่ยังมิได้ชำระล้างให้สะอาดเสียก่อน อีกประการ ๑ จึงส่งผลให้พระองค์รับความทุกข์ทรมานในชาตินั้น นี้เป็นผลจากกรรมเก่าที่พระเจ้าพิมพิสารได้เคยทรงกระทำเป็นการล่วงเกินพระเจดีย์ และเสื่อลำแพนอันเขาจัดให้เป็นที่นั่งของพระภิกษุสงฆ์ แต่ชาติปางก่อน มาให้ผลในชาติที่เป็นพระราชาพระนามว่า "พิมพิสาร" ในสมัยที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์ชีพอยู่

อนึ่ง การแสดงปาฐกถาธรรมคราวนั้น เป็นระยะเวลาหลังจากเหตุการณ์ที่พระพุทธรูปหินใหญ่ที่เก่าแก่ในประเทศอัฟกานิสถานเพิ่งถูกทำลายลงใหม่ๆ อาตมภาพก็ได้กล่าวไว้แล้วว่า เพราะฉะนั้น ทุกท่านจงอย่าได้ประมาท เพราะผลของกรรมนั้นไม่มีข้อยกเว้นใดๆ แก่ใครๆ เหมือนเด็กกำถ่านเพลิง ย่อมต้องไหม้มือที่จับที่กำไว้นั้นเสมอไป ถ้ากำถ่านเพลิงนั้นไว้แน่นมากเพียงไร ย่อมไหม้มือมากเพียงนั้น ฉันใด บุคคลผู้ประพฤติลบหลู่ดูหมิ่น ล่วงเกิน ในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นปาบอกุศลด้วยโมหะ (คือความหลง ไม่รู้บาป-บุญ คุณ-โทษ ตามที่เป็นจริง) เพียงไร ก็ย่อมได้รับผลเป็นโทษ ให้ได้รับความทุกข์เดือดร้อนมากเพียงนั้น ฉันนั้น ดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ตรัสไว้ว่า “บุคคลหว่านพืชเช่นใด ย่อมได้รับผลเช่นนั้น”

ผลของการก่อกรรมทำเข็ญไว้แล้วอย่างไร ท่านที่ติดตามข่าวต่างประเทศย่อมเห็นประจักษ์ “กฎแห่งกรรม” คือ บาปกรรมบันดาลทันตาเห็นแก่ผู้กระทำบาปอกุศลนั้นแล้วได้ และเพื่อให้ท่านที่อาจหลงประมาทขาดสติไม่รู้บาปบุญคุณโทษ ไม่รู้กฎแห่งกรรมตามหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าได้รู้สึกตัวและสำเหนียกไว้ อาตมภาพจะขออัญเชิญธรรมะจากสมเด็จพระสังฆราชที่ได้นำลงในหนังสือพิมพ์ อาทิตย์ ฉบับวันจันทร์ที่ ๒๔ มิถุนายน ศกนี้ หน้า ๙ ว่า

“ทุกวันนี้ ที่มีความวุ่นวายเกิดขึ้นในแทบทุกวงการ ไม่เว้นแม้วงการพระพุทธศาสนาที่สุดประเสริฐ หลายเสียงกล่าวตรงกัน ว่า กิเลสกองโลภะเป็นเหตุที่แท้จริงของความวุ่นวายทุกวันนี้ ความอยากมีอำนาจ อยากใหญ่อยากดัง ไม่คำนึงถึงความถูกผิด ไม่คำนึงถึงแม้พระเดชพระคุณของพระพุทธศาสนา ของพระมหากษัตริย์ จึงช่วยกันก่อความวุ่นวาย ไม่ช่วยแก้ความวุ่นวาย ทั้งของตนเองและของผู้อื่น เกี่ยงกันที่จะช่วยกันแก้ แต่ไม่เกี่ยงกันที่จะช่วยกันก่อ ความวุ่นวายจึงไม่มีจุดจบ จึงเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ลุกลามใหญ่โตอย่างน่าอเนจอนาถใจนัก เช่นนี้ที่เป็นการร่วมกันก่อกรรมไม่ดี ที่จะให้ผลเป็นความเลวร้ายรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ และวันหนึ่งจะต้องร่วมกันรับผลร้าย อย่างแม้ปรารถนาจะหลีกหนีก็จะไม่พ้นไปได้เลย ผลที่หนักนักจะทับถมให้จมในกองความทุกข์ทรมาน

เราทุกคนต้องตาย และเมื่อถึงเวลานั้น อำนาจก็ตาม ความใหญ่ก็ตาม ความดังก็ตาม สมบัติมหาศาลก็ตาม หาติดตามผู้ตายแล้วไปได้ไม่ที่น่ากลัวอย่างยิ่งก็คือ ชาติหน้าของทุกคนอยู่ติดกับชาตินี้ วินาทีเดียว เพียงหายใจออกแล้วไม่หายใจเข้า ก็อาจไปถึงชาติหน้าได้ แต่ชีวิตในชาติหน้าจะงดงามพรั่งพร้อม หรือชีวิตในชาติหน้าจะเป็นนรกอเวจี ชีวิตในชาติหน้าจะเป็นพรหมเทพสูงส่ง หรือชีวิตในชาติหน้าจะเป็นผีห่าซาตาน ก็อยู่ที่เจ้าของชีวิตจะเตรียมไว้ก่อนชาติหน้าจะมาถึง อย่าประมาทคิดว่ากำลังถูกขู่ ไม่ใช่เป็นการขู่ให้ตกใจกลัว แต่เป็นการนำความจริงมาบอกเล่า ด้วยความห่วงใยและหวังดี ที่ทุกวันนี้ควรได้รับความเชื่อถืออย่างยิ่ง เพื่อให้ชีวิตผ่านพ้นภพภูมินี้ไปสู่ที่ที่มีความสุขความเจริญ

ขณะนี้พระพุทธศาสนากำลังมีการปฏิบัติพยายามให้เกิดภัยพิบัติ ที่เป็นที่กังวลห่วงใยกันอยู่เป็นอันมาก แต่อย่างไรก็ตาม ผู้รู้จักพระพุทธศาสนาตามความถูกต้องเป็นจริง จะไม่เป็นห่วงพระพุทธศาสนาว่าจะเป็นอันตราย จะไม่เป็นห่วงว่าพระพุทธศาสนาจะเศร้าหมองด่างพร้อยด้วยการปฏิบัติเพื่อทำลายที่ชั่วร้ายใดๆ ไม่ว่าจะของผู้ใด หรือของหมู่คณะใดก็ตาม

เพราะพระพุทธศาสนามีความมหัศจรรย์หนักหนาเกินกว่าคนทั่วไปจะเข้าใจ จะไม่มีอำนาจใดทำให้เพชร คือ พระพุทธศาสนาร้าวรานได้ อย่าว่าแต่จะถึงให้แตกสลายเลย ผู้ตั้งตัวเป็นภัย เป็นศัตรู ของพระพุทธศาสนานั่นแหละที่จะต้องรับกรรมที่หนักที่สุด อันเกิดแต่การมุ่งร้ายต่อพระพุทธศาสนา ขอจงเชื่อว่านี้เป็นสัจจะเป็นความจริง แล้วอย่าแม้เพียงคิดที่จะแตะต้องพระพุทธศาสนาให้เศร้าหมอง เพราะความเศร้าหมองสิ้นราศีจะเกิดแก่ตัวเองทันตาทันใจที่สุดแน่นอน

กรรมของผู้ปฏิบัติเป็นภัยต่อพระพุทธศาสนา เป็นกรรมที่มีผลร้ายยิ่งกว่าผลของกรรมร้ายทั้งปวง ไม่มีบาปใดกรรมใดจะให้ผลหนักหนาเสมอด้วยบาปด้วยกรรมที่มุ่งร้ายทำลายพระพุทธศาสนา ในทางตรงกันข้าม ไม่มีบุญใดกรรมใดจะให้ผลงดงาม เสมอด้วยบุญด้วยกรรมที่มุ่งเทิดทูน รักษาพระพุทธศาสนา นี้เป็นความจริง เชื่อไว้ดีกว่าไม่เชื่อ อย่าคิดพูดทำอะไรก็ตามที่เป็นการแตะต้องพระพุทธศาสนาในทางชั่วร้าย อย่าประมาทว่าพระพุทธศาสนาก็เท่านั้น ไม่มีอำนาจ ไม่มีฤทธิ์ ไม่มีมือไม้แขนขา ไม่มีปากไม่มีเสียง จะทำอะไรใครได้”

นี้เป็นธรรมะจาก สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ที่ได้ทรงแสดงไว้ดีแล้ว

สำหรับผู้กระทำแต่กรรมดี เป็นบุญกุศล มีทานกุศล ศีลกุศล และภาวนากุศล เป็นต้น ย่อมต้องได้รับผลดี เป็นความเจริญและสันติสุข จากบุญที่ได้กระทำแล้วเป็นนิตย์ และด้วยกุศลกรรมนั้นปรุงแต่งไม่นานเกินรอ ย่อมต้องได้รับผลดี แม้ในภพชาติปัจจุบันทันตาเห็นนี้

วันนี้อาตมภาพขอยุติการแสดงปาฐกถาธรรมไว้เพียงนี้ก่อน ขอความสุขสวัสดี จงมีแด่ท่านผู้ฟังทุกท่าน เจริญพร